

Prestatie-indicatoren forensische psychiatrie verslagjaar 2013

Versie 1.0
Status: Vastgesteld

Colofon

Afzendgegevens

Directie Forensische Zorg

Turfmarkt 147

2511 DP

Postbus 30132

Den Haag

www.dji.nl

www.forensischezorg.nl

Contactpersoon

Mevrouw E. Righart

Adviseur Kwaliteit Forensische Zorg

p/a secretariaatdforzo@dji.minjus.nl

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
2. Achtergrond	5
3. Werkwijze	5
4. Veranderingen t.o.v. verslagjaar 2012	5
5. Welke indicatoren voor wie?	6
6. De prestatie-indicatoren	7
7. Contact	18

1. Inleiding

Voor u ligt de gids met prestatie-indicatoren forensische psychiatrie verslagjaar 2013.

In deze gids worden de prestatie-indicatoren forensische psychiatrie beschreven en wordt uitgelegd hoe de prestatie-indicator is opgebouwd. Van elke prestatie-indicator vindt u een stap voor stap beschrijving hoe te komen tot de teller en de noemer van de betreffende indicator.

Afhankelijk van het type zorg of begeleiding dat u biedt (ambulant, beschermd wonen of klinisch) moet u een aantal indicatoren aanleveren.

Met deze set van prestatie-indicatoren willen we de kwaliteit van de forensische zorg in verslagjaar 2013 inzichtelijk maken voor alle betrokken partijen. De informatie uit de prestatie-indicatoren wordt door verschillende doelgroepen voor verschillende doeleinden gebruikt:

- Zorgaanbieders en professionals in de forensische psychiatrie geven op basis van deze set informatie aan cliënten, zorgverzekeraars en inspecties over de kwaliteit van de zorg en begeleiding die ze leveren. Daarnaast gebruiken ze de informatie voor hun interne (kwaliteits)beleid.
- Het Ministerie van Veiligheid en Justitie betreft de informatie over de kwaliteit van de zorg bij de zorginkoop.

2. Achtergrond

Voorheen werd de uitvraag van de prestatie-indicatoren forensische psychiatrie gedaan door het project Zichtbare Zorg van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS).

Per 1 januari 2013 heeft de Directie Forensische Zorg (DForZo) in nauwe samenwerking met GGZ Nederland de uitvraag van de prestatie-indicatoren voor forensische psychiatrie overgenomen. Hiertoe is een dataportaal gebouwd waar de prestatie-indicatoren kunnen worden ingevuld. U vindt deze dataportaal en aanvullende informatie op www.forensischezorg.nl. Ook is er een werkgroep gestart die zich bezig houdt met de doorontwikkeling en verdere verfijning van de prestatie-indicatoren forensische psychiatrie. Aan deze werkgroep nemen verschillende inhoudsdeskundigen deel; GGZ Nederland (forensische GGZ) is hierbij ruim vertegenwoordigd. Doelstelling is om in het najaar van 2013 een doorontwikkelde set prestatie-indicatoren op te leveren ten behoeve van de registratie over 2014. Hierover zult u tijdig zowel door GGZ Nederland als DForZo geïnformeerd worden.

3. Werkwijze

Gedurende verslagjaar 2013 houdt u een registratie bij van de uw zorgconcern van toepassing zijnde indicatoren. Een zorgconcern kan meerdere types zorg (beschermd wonen, ambulant en klinisch) of begeleiding leveren; dit houdt dan u dan voor de verschillende types van zorg en/of begeleiding een aparte registratie bijhoudt en de verantwoording daarover tevens separaat plaatsvindt.

In het eerste kwartaal van 2014 ontvangt u vervolgens bericht wanneer u de prestatie-indicatoren kunt invullen in het dataportaal.

4. Wat is er veranderd ten opzichte van verslagjaar 2012?

- Voor verslagjaar 2013 zijn geen inhoudelijke wijzigingen doorgevoerd in de indicatorenset 2012.
- Het aantal indicatoren, dat aangeleverd dient te worden via het portaal van DForZo is echter wel afgenomen voor verslagjaar 2013. In 2013 dient u vijf indicatoren aan te leveren via het portaal, in 2012 waren dat er nog acht. Dit is gelegen in het feit dat de indicatoren van de IGZ (medicatieveiligheid, separatie en somatische screening) door de IGZ separaat worden uitgevraagd in 2014. U wordt hierover door de IGZ geïnformeerd.

5. Welke indicatoren voor wie?

Klinische zorg

- Indicator 1.1 Het op systematische wijze meten van de verandering van de ernst van de problematiek bij cliënten
- Indicator 1.2 Afname delictrisico
- Indicator 1.3 Recidive tijdens de strafrechtelijke titel
- Indicator 1.4 Drop-out
- Indicator 1.5 Geweldsincidenten

Ambulante zorg

- Indicator 1.2 Afname delictrisico
- Indicator 1.3 Recidive tijdens de strafrechtelijke titel
- Indicator 1.4 Drop-out
- Indicator 1.5 Geweldsincidenten

RIBW en FO-instellingen

- Indicator 1.3 Recidive tijdens de strafrechtelijke titel
- Indicator 1.4 Drop-out
- Indicator 1.5 Geweldsincidenten

Ambulante begeleiding

- Indicator 1.3 Recidive tijdens de strafrechtelijke titel
- Indicator 1.4 Drop-out
- Indicator 1.5 Geweldsincidenten

6. De prestatie-indicatoren

Indicator 1.1 **Het op systematische wijze meten van de verandering van de ernst van de problematiek bij cliënten**

Voor: **Klinische zorg**

Onderbouwing

Verandering van de ernst van de problematiek is een centrale maat voor het effect van de behandeling. Voor een oordeel van de kwaliteit van zorg volstaat (vooralsnog) het inzichtelijk maken van het aantal cliënten waarbij deze verandering stelselmatig wordt gemeten ten opzichte van het totaal aantal cliënten.

Beschrijving van de indicator

Het percentage cliënten bij wie tijdens de behandeling op systematische wijze de verandering van de ernst van de problematiek in kaart is gebracht.

Teller

Het aantal cliënten bij wie op systematische wijze de verandering in ernst van de problematiek gemeten is.

Noemer

Het totaal aantal cliënten van wie de behandeling gedurende het verslagjaar is afgesloten en het aantal cliënten dat gedurende het gehele verslagjaar in behandeling was.

Exclusie criterium

- ✓ Cliënten die minder dan een jaar in behandeling zijn (geweest).

Verslagjaar

01-01-2013 t/m 31-12-2013

Definitie

Systematisch meten: het periodiek (dat wil zeggen tenminste eens per jaar / bij start en einde van de behandeling) meten van de uitkomsten / voortgang van behandeling.

Meetinstrument/informatiebron

- ✓ Geadviseerd wordt om een meetinstrument te kiezen wat door de Stuurgroep ROM ggz is aanbevolen.
- ✓ Administratie van de zorgaanbieder

Indicator 1.1. Stap voor stap

Indicator 1.1

Het op systematische wijze meten van de verandering van de ernst van de problematiek bij cliënten

Bepaling van de noemer

- 1) Selecteer het totaal aantal cliënten van wie de behandeling tussen 01-01-2013 en 31-12-2013 is afgesloten en het aantal cliënten dat gedurende het verslagjaar, langer dan een jaar, in behandeling was.
- 2) Excludeer cliënten die minder dan een jaar in behandeling zijn (geweest).
- 3) Tel het aantal cliënten en zet dit aantal in de noemer.

Bepaling van de teller

- 1) Ga uit van het aantal cliënten in de noemer.
- 2) Selecteer het aantal cliënten bij wie op systematische wijze de verandering in ernst van de problematiek gemeten is.
- 3) Tel nu het aantal cliënten en zet dit aantal in de teller.

Bepaling van de indicatorwaarde

Deel de teller en de noemer en vermenigvuldig deze uitkomst met 100%.

Indicator 1.2 Afname delictrisico

Voor: Klinische zorg en ambulante zorg

Onderbouwing

In de Wet Forensische Zorg wordt het doel van forensische zorg beschreven als 'het herstel van de forensische patiënt en vermindering van de kans op recidive ten behoeve van de veiligheid van de samenleving'. Deze doelen maken het essentieel in de forensische behandeling om een inschatting te maken van het delictrisico. Het inschatten van het delictrisico wordt gedaan aan de hand van een risicotaxatie. Risicotaxatie vindt plaats via een gestructureerde klinische beslissing, dat wil zeggen een combinatie van risicotaxatie op grond van bij voorkeur een gevalideerd meetinstrument en het gezamenlijke klinische oordeel van hulpverleners.

Beschrijving van de indicator

- 1.2a** Het percentage cliënten waarbij tijdens de behandeling op systematische wijze het delictrisico in kaart is gebracht.
- 1.2b** De instrumenten die gebruikt worden t.b.v. het meten van de afname van het delictrisico
- 1.2c.1** Het percentage cliënten waarbij het delictrisico tussen voor- en nameting is gestabiliseerd.
- 1.2c.2** Het percentage cliënten waarbij het delictrisico tussen voor- en nameting is afgenomen.

Teller 1.2a

Het aantal cliënten bij wie op systematische wijze en aantoonbaar het delictrisico gemeten is.

Noemer 1.2a

Het totaal aantal cliënten dat op enig moment gedurende het gehele verslagjaar in behandeling was.

Vraag 1.2b

Welk(e) instrument(en) gebruikt u voor het meten van de afname van delictrisico?

Teller 1.2c.1

Het aantal cliënten bij wie in het verslagjaar een stabilisatie van het delictrisico is vastgesteld.

Teller 1.2c.2

Het aantal cliënten bij wie in het verslagjaar een afname van het delictrisico is vastgesteld.

Noemer 1.2c

Het totaal aantal cliënten dat op enig moment gedurende het gehele verslagjaar in behandeling was en waarbij op systematische wijze de verandering in delictrisico gemeten is.

Exclusie criterium

- Cliënten die in preventieve hechtenis zitten.

Verslagjaar

01-01-2013 t/m 31-12-2013

Definitie

Aantoonbaar vastleggen van het delictrisico: vastgelegd in het zorgdossier.

Meetinstrument/informatiebron

- De voorkeur gaat uit naar gebruik van één van de volgende drie risicotaxatie instrumenten: de HCR-20, SVR-20, HKT-30 en PCL-R. (Bij FPC's zijn deze verplicht). Uit een aantal studies (Hildebrand et al., 2003; De Vogel, 2005) blijkt dat een gestandaardiseerde risicotaxatie met een gestructureerde klinische checklist zeer bruikbaar en waardevol is voor de forensische klinische praktijk. Het Expertisecentrum Forensische Psychiatrie (EFP) heeft onderzoek verricht naar de nauwkeurigheid van drie risicotaxatie instrumenten, de HCR-20, SVR-20, HKT-30 en PCL-R.
- Administratie zorgaanbieder

Bron

- Vogel, de, (2005). Structured risk assessment of (sexual) violence in forensic clinical practice. The HCR-20 and SVR-20 in Dutch forensic patients, PhD-thesis.

Indicator 1.2: Stap voor stap

Indicator 1.2a Het op systematische wijze meten van de verandering van het delictrisico bij cliënten

Bepaling van de noemer 1.2a

- 1) Selecteer het totaal aantal cliënten dat op enig moment tussen 01-01-2013 en 31-12-2013 in behandeling was.
- 2) Excludeer de cliënten die in preventieve hechtenis zitten.
- 3) Tel het aantal cliënten en zet dit aantal in de noemer.

Bepaling van de teller 1.2a

- 1) Ga uit van het aantal cliënten in de noemer.
- 2) Selecteer het aantal cliënten bij wie op systematische wijze en aantoonbaar het delictrisico gemeten is.
- 3) Tel het aantal cliënten en zet dit aantal in de teller.

Bepaling van de indicatorwaarde 1.2a

Deel de teller en de noemer en vermenigvuldig deze uitkomst met 100%.

Indicator 1.2b: Gebruikte instrumenten

Vul in welk(e) instrument(en) door uw instelling gebruikt worden voor het meten van de afname van delictrisico.

- ✓ HCR-20
- ✓ SVR-20
- ✓ HKT-30
- ✓ PCL-R
- ✓ Anders namelijk...

Indicator 1.2c Afname delictrisico

Bepaling van de noemer 1.2c

- 1) Selecteer het totaal aantal cliënten dat op enig moment gedurende 01-01-2013 en 31-12-2013 in behandeling was en waarbij op systematische wijze de verandering in delictrisico gemeten is.
- 2) Excludeer de cliënten die in preventieve hechtenis zitten.
- 3) Tel het aantal cliënten en zet dit aantal in de noemer.

Bepaling van de teller 1.2c.1

- 1) Ga uit van het aantal cliënten in de noemer.
- 2) Selecteer het aantal cliënten bij wie tussen 01-01-2013 en 31-12-2013 stabilisatie van het delictrisico is vastgesteld.
- 3) Tel het aantal cliënten bij elkaar op en zet dit aantal in de teller.

Bepaling van de teller 1.2c.2

- 1) Ga uit van het aantal cliënten in de noemer.
- 2) Selecteer het aantal cliënten bij wie tussen 01-01-2013 en 31-12-2013 afname van het delictrisico is vastgesteld.
- 3) Tel het aantal cliënten bij elkaar op en zet dit aantal in de teller.

Bepaling van de indicatorwaarde 1.2c

Deel de teller en de noemer en vermenigvuldig deze uitkomst met 100%.

Indicator 1.3 Recidive tijdens de strafrechtelijke titel

Voor: Klinische zorg, ambulante zorg, RIBW en FO-instellingen en ambulante begeleiding

Onderbouwing

De (psychiatrische) behandeling en begeleiding van cliënten binnen een strafrechtelijk kader heeft tot doel de kans op herhaling van het delict tot een aanvaardbaar risico te verminderen. De kwaliteit van de forensische behandeling en begeleiding wordt (daarom) mede inzichtelijk gemaakt door het aantal delicten tijdens de uitvoering van de strafrechtelijke maatregel.

De zorgaanbieders beschikken nog niet over volledige en betrouwbare informatie over het aantal recidives van hun cliënten. Daarom is het op dit moment nog niet mogelijk om recidive tijdens de strafrechtelijke titel als betrouwbare uitkomstmaat te formuleren. Voor verslagjaar 2013 is daarom besloten om niet een uitkomst indicator uit te vragen, maar een stuurindicator.

Beschrijving van de indicator

Het structureel meten van het aantal recidives tijdens de strafrechtelijke titel.

Indicator 1.3a

Op welke wijze verkrijgt u informatie over het aantal recidives?

- ✓ Veiligheidshuis
- ✓ Politie
- ✓ Reclassering
- ✓ Cliënt zelf
- ✓ Het (sociale) netwerk patiënt
- ✓ Anders namelijk.

Indicator 1.3b

Wordt deze informatie vervolgens gebruikt in de behandeling of begeleiding?

- ✓ ja
- ✓ nee

Exclusie criterium

- ✓ Cliënten die in preventieve hechtenis zitten.

Verslagjaar

01-01-2013 t/m 31-12-2013

Indicator 1.3: Stap voor stap

Indicator 1.3a Recidive tijdens strafrechtelijke titel

Op welke wijze verkrijgt u informatie over het aantal recidives?

- ✓ Veiligheidshuis
- ✓ Politie
- ✓ Reclassering
- ✓ Cliënt zelf
- ✓ Het (sociale) netwerk patiënt
- ✓ Anders namelijk.

Indicator 1.3b

Wordt deze informatie vervolgens gebruikt in de behandeling of begeleiding?

- ✓ ja
- ✓ nee

Indicator 1.4 Drop-out

Voor: Klinische zorg, ambulante zorg, RIBW en FO-instellingen en ambulante begeleiding

Onderbouwing

Drop-out vindt plaats wanneer een forensische cliënt de behandeling eenzijdig beëindigt, dat wil zeggen tegen het advies van zijn of haar behandelaren en/of begeleiders. De cliënt onttrekt deze zich daarmee aan de behandeling of begeleiding en aan de voorwaarden die in het vonnis gesteld zijn. De kans op terugval wordt hierdoor verhoogd. Door deze indicator wordt het aantal eenzijdige onttrekkingen afgezet tegen het aantal cliënten dat op enig moment in het verslagjaar in behandeling of begeleiding dan wel tegen het aantal ontslagen in het verslagjaar.

Let op: Deze indicator geldt voor uitsluitend voor voorwaardelijke strafrechtelijke titels

Beschrijving van de indicator

Het percentage cliënten dat hun behandeling of begeleiding tijdens de duur van de strafrechtelijke titel eenzijdig (tegen het advies van de behandelaar of begeleider) heeft beëindigd gedurende het verslagjaar.

Teller

Het aantal cliënten waarbij de behandeling of begeleiding gedurende het verslagjaar is afgesloten met als opgegeven reden van afsluiting 'eenzijdige beëindiging door cliënt'.

Noemer 1

Het totaal aantal cliënten dat op enig moment gedurende het verslagjaar in behandeling of begeleiding was.

Noemer 2

Het totaal aantal cliënten waarbij de behandeling of begeleiding gedurende het verslagjaar is afgesloten.

Exclusiecriteria

- ✓ FPC's
- ✓ Cliënten verblijvend in een FPK onder de titel TBS met dwangverpleging
- ✓ PPC's
- ✓ Cliënten met een artikel 37 Wetboek van Strafrecht
- ✓ Alle overige onvoorwaardelijke strafrechtelijke titels
- ✓ Cliënten waarbij sprake is van een beëindiging van de behandeling wegens overlijden of overplaatsing

Verslagjaar

01-01-2013 t/m 31-12-2013

Indicator 1.4: Stap voor stap

Indicator 1.4 Drop-out

Bepaling van de noemer 1.4.1

- 1) Selecteer het totaal aantal cliënten dat op enig moment tussen 01-01-2013 en 31-12-2013 in behandeling of begeleiding was.
- 2) Excludeer de volgende cliënten:
 - ✓ FPC's
 - ✓ Cliënten verblijvend in een FPK onder de titel TBS met dwangverpleging
 - ✓ PPC 's
 - ✓ Cliënten met een artikel 37 Wetboek van Strafrecht
 - ✓ Alle overige onvoorwaardelijke strafrechtelijke titels
 - ✓ Cliënten waarbij sprake is van een beëindiging van de behandeling wegens overlijden of overplaatsing
- 3) Tel het aantal cliënten bij elkaar op en zet dit aantal in de noemer.

Bepaling van de noemer 1.4.2

- 1) Selecteer het totaal aantal cliënten waarbij de behandeling of begeleiding tussen 01-01-2013 en 31-12-2013 is afgesloten.
- 2) Excludeer de volgende cliënten:
 - ✓ FPC's
 - ✓ Cliënten verblijvend in een FPK onder de titel TBS met dwangverpleging
 - ✓ PPC 's
 - ✓ Cliënten met een artikel 37 Wetboek van Strafrecht
 - ✓ Alle overige onvoorwaardelijke strafrechtelijke titels
 - ✓ Cliënten waarbij sprake is van een beëindiging van de behandeling wegens overlijden of overplaatsing
- 3) Tel het aantal cliënten bij elkaar op en zet dit aantal in de noemer.

Bepaling van de teller 1.4

- 1) Ga uit van het aantal cliënten in de noemer 1.4.1
- 2) Selecteer het aantal cliënten waarbij de behandeling of begeleiding tussen 01-01-2013 en 31-12-2013 is afgesloten met als opgegeven reden van afsluiting 'eenzijdige beëindiging door cliënt'.
- 3) Tel het aantal cliënten en zet dit aantal in de teller.

Bepaling van de indicatorwaarde

Deel de teller en de noemer en vermenigvuldig deze uitkomst met 100%.

Indicator 1.5 Geweldsincidenten

Voor: Klinische zorg, ambulante zorg, RIBW en FO-instellingen en ambulante begeleiding

Onderbouwing

Geweldsincidenten in de behandel- of begeleidingssetting moeten zo veel mogelijk vermeden worden. Het voorkomen van geweldsincidenten wordt onder andere bepaald door de mate waarin de zorgaanbieder in staat is effectief te behandelen (Hornsveld & Lammers 2000). Om als zorginstelling effectief iets tegen geweldsincidenten te doen dient het veiligheidsmanagement daar op gericht te zijn. Onderdeel van het veiligheidsmanagement vormt een cultuur waarin incidenten veilig gemeld kunnen worden. Melding van incidenten wordt gezien als de belangrijkste bron om veiliger werken te realiseren.

Beschrijving van de indicator

Een indicatie van de structurele wijze waarop geweldincidenten in de instelling geregistreerd worden.

Indicator 1.5

Maakt de instelling voor de registratie van geweldsincidenten integraal gebruik van gestructureerde gegevensset? (Een voorbeeld van een gestructureerde gegevensset is de SOAS-R).

- ✓ Ja, SOAR-R
- ✓ Anders namelijk...
- ✓ Nee

Exclusiecriteria

Geen

Verslagjaar

01-01-2013 t/m 31-12-2013

Definitie

Onder een geweldsincident wordt verstaan het toepassen van fysiek geweld door cliënten onderling of door cliënten op personeel.

Indicator 1.5: Stap voor stap

Maakt de instelling voor de registratie van geweldsincidenten integraal gebruik van gestructureerde gegevensset? Een voorbeeld van een gestructureerde gegevensset is de SOAS-R.

- ✓ Ja, SOAR-R
- ✓ Anders namelijk...
- ✓ Nee

7. Contact

Indien u vragen heeft over de prestatie-indicatoren forensische psychiatrie, kunt u contact opnemen met de Directie Forensische Zorg, telefoonnummer 088 - 07 25 506.

Gedurende de openstelling van het dataportaal kunt u met technische vragen tevens bij de helpdesk terecht, u vindt de contactgegevens op www.forensischezorg.nl